

Frågestund: Läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogiken

Kyselytunti: Lääkehoito varhaiskasvatuksessa

5.2.2025

Jenni Isotalo, koordinator för läkemedelssäkerhet
Jenni Isotalo, lääkitysturvallisuuskoordinaattori

Österbottens välfärdssområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Läkemedelsbehandlingens praktiska prestationer i småbarnspedagogik

Lääkehoidon näytöt varhaiskasvatuksessa

Principer för praktiska prestationer

Neuvoloissa annettavien lääkehoidon näyttöjen periaatteet

Jenni Isotalo, lääkitysturvallisuuskoordinaattori,
Maria Arvila, Annika Eklund, Katarina Palo

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Allmänt

- Praktiska prestationer kan ges innan teoritenten är gjord
- Det rekommenderas ändå att man bekantar sig med teoridelen innan praktiska prestationen
- Före praktiska prestationen behöver man bekanta sig med materialet i Moodle
- Praktiska prestationen kan också underkännas!

Yleistä

- Näyttöjä voidaan tehdä jo ennen, kuin teorialentit on suoritettu
- Teoria osuuteen tutustumista kuitenkin suositellaan ennen näyttöjä
- Lisäksi ennen näyttöä tulee tutustua näyttöperusteisiin Moodlessa
- Näyttö voidaan myös hylätä!

Epipen

- För att ge dosen behöver man inte ha tillstånd > på så vis garanterar man vid akut situation att ex en vikarie också kan ge dosen
- ÄNDÅ MED TANKE PÅ SÄKERHETEN:
- Rekommendationen är att alla går igenom teoridelen om allergiska reaktioner
- Öyning ex med vårdnadshavare eller från apotekspersonal/"paket från simulationscentralen"
- Praktisk prestation på plats
- Det rekommenderas att användandet av Epipen repeteras årligen!

Epipen

- Antaminen ei vaadi lupaa > turvataan että hätätilanteessa myös esim. sijainen on oikeutettu antamaan lääkkeen

KUITENKIN LÄÄKEHOIDON TURVALLISEN TOTEUTUMISEN KANNALTA

- Suositus on että kaikki käy läpi teorian allergian osalta
- Harjoittelu esim. huoltajien johdolla apteekista / "paketit simukeskuksesta"
- Näyttö paikan päällä
- EpiPenin käyttöä suositellaan kerrattavaksi vuosittain!

EpiPen

- En säkerhet för att ge Första Hjälp i akut-läge
- Att ge EpiPen och förverkliga medicineringen är inte bara en prestation, också mycket att ta hänsyn till i situationen:
- Hur agera i en akut situation?
- Alarmera efter hjälp
- Hur agera i väntan på ambulans?
- Hur agera ifall det händer en avvikelse?

EpiPen

- Varmuus lääke-ensiavun antamiseen hätätilanteessa
- Lääkkeen anto ja lääkehoidon toteuttaminen ei ole vain itse suoritus, vaan kaikki sen ympärillä tapahtuva!
 - Miten toimin hätätilanteessa
 - Avun hälyttäminen
 - Miten toimin ambulanssia odottaessa
 - tai jos tapahtuu poikkeama lääkehoidossa

EpiPen Terveyskylä

- <https://www.terveyskyla.fi/sv/barnhuset/om-sjukdomar-hos-barn/astma-och-allergi-hos-barn/matallergier-hos-barn/symtom-pa-matallergier>

EpiPen Terveyskylä

- <https://www.terveyskyla.fi/la-stentalo/tietoa-lasten-sairauksista/astma-ja-allergia-lapsella/lasten-ruoka-allergiat/vakavat-ruoka-allergian-oireet-ja-ensiapu>

Medicin som ges via munnen

- Ex tabletter, kapslar, mixturer
- Kan efter bedömning göras via Teams ifall det finns möjlighet till kamera-kontakt
- Praktiska prestationen ges muntligt; hur agera när jag ger medicin åt barnet
- Bekanta dej med reglerna för Praktiska prestationer innan du deltar

Suun kautta annettava lääkehoito

- Esim. tabletit, kapselit, liuokset
- Voidaan harkinnan mukaan tehdä TEAMSillä, jos kamerayhteys mahdollinen
- ”näyttö” annetaan suullisena näyttönä: miten toimin antaessani lääkettä lapselle
- Tutustu näyttöperusteisiin ENNEN näyttöön osallistumista

Praktisk prestation via Teams

- Från Småbarnspedagogiken sänds scannad blankett till områdets ansvariga, som förmedlar blanketten till hälsovårdaren som tar emot praktiska prestationen
- Hälsovårdaren fyller i blanketten och sänder inscannad uppdaterad blankett tillbaka till Småbarnspedagogiken.

Etänä annettu näyttö

- Varhaiskasvatuksesta lähetetään skannatut lomakkeet alueelliselle yhteyshenkilölle, joka toimittaa näyttölomakkeet näytönvastaanottajalle.
- Näytönvastaanottaja lisää lomakkeelle suoritusmerkinnät ja lähettää skannatun, päivitetyn näyttölomakkeen takaisin varhaiskasvatukseen

Inhalation och praktisk prestation

- Fysiskt på plats
- Observera även behov av eventuell uppföljning
- Också astma anfallsmedicinering är mera än att bara ge medicinen
- Bekanta dej med regler för praktiska prestationer innan du deltar

Inhalaatio näyttö

- Paikan päällä
- Huomioitava myös mahdolliset antamisen apuna olevat tilanjatkeet
- Myös astman kohtauslääkkeen antaminen on paljon muutakin kuin vain lääkkeen annostelu
- Tutustu näyttöperusteisiin ENNEN näyttöön osallistumista

Innehållet i Terveyskylä

- <https://www.terveyskyla.fi/sv/barnhuset>

Terveyskylän sisällöt

- <https://www.terveyskyla.fi/la/stentalo>

Tack!
Kiitos!

FRÅGA: Vi har ett barn med en kronisk sjukdom som får en medicin som heter: Hydrokortison som ges dagligen. Måste denna personal tenta miniLAS?

- Om läkemedel ges under dagisdagen, sen måste personalen tenta.
- Med barnet ges hydrocortison tre gånger om dagen uf 8 timmars mellanrum

KYSYMYKS: : Meillä on lapsi, jolla on krooninen sairaus ja joka saa lääkitystä nimeltä hydrokortisoni, jota annetaan päivittäin. Pitääkö tämän henkilökunnan tenttiä miniLAS?

- Jos lääkkeitä annetaan päiväkotipäivän aikana, henkilökunnan tulee suorittaa miniLAS.
- Lapselle hydrokortisonia annostellaan kolme kertaa päivässä noin 8 tunnin välein.

Måste en närvårdare tenta miniLAS

- Det är arbetsgivarens ansvar att se till att personalen har tillräckligt kompetens
- Närvårdarens kompetens säkerställas inom välfärdsområdet genom en LOP-examen vart femte år.
- Om närvårdare har LOP ikraf kan hen kan beviljas ett läkemedelstillstånd som är giltigt i 5 år från LOP-examens datum.
- Tillstånd undertecknat av en läkare krävs om närvårdare administrerar HCI-läkemedel eller subkutana eller intramuskulära injektioner
- När tillstånd förnyas rekommenderas att miniLAS görs för att innehåller är riktad till verksamhetens behov

Pitääkö lähihoitajan suorittaa miniLAS

- Esihenkilön vastuulla on varmistaa henkilöstön riittävä osaaminen
- Lähihoitajan osaaminen varmistetaan hyvinvointialueella LOP-tentillä 5 vuoden välein.
- Jos lähihoitajalla on voimassa oleva LOP suoritus voidaan hänelle myöntää lääkelupa, joka on voimassa 5 vuotta LOP-suorituksesta.
- Lääkärin allekirjoittama lupa vaaditaan jos lähihoitaja antaa PKV-lääkkeitä tai ihon alaisia tai lihaksen sisäisiä pistoksia
- Kun lupa uusitaan, suositellaan varhaiskasvatuksessa käytäväksi miniLAS, joka vastaa paremmin toiminnan tarpeisiin

Behöver en sjukskötare läkemedelstillstånd som är undertecknat av en läkare?

- Sjukskötare kan utföra utifrån den utbildning i läkemedelsbehandling som har ingått i examen administrera läkemedel som ges på naturlig väg (dvs. tabletter, kapslar, lösningar, ögon- och örondroppar, salva, plåster och suppositorier), hantera HCl-läkemedel och narkotiska läkemedel, samt ge injektioner im., sc. och id
- Det är också arbetsgivarens ansvar att se till att sjukskötare har tillräckligt kompetens
- I småbarnspedagogiken kan också sjukskötarens kompetens säkerställas med miniLAS-tentamen och med praktiska prestationer.
- Om arbetstagare har en giltig läkemedelstillstånd, t.ex. från ett tidigare jobb (mindre än 5 år från tentamen) kan fortsätta med samma tillstånd.
- Inget separat tillstånd som är undertecknat av en läkare krävs

Tarvitseeko sairaanhoitaja lääkärin allekirjoittamaa lääkelupaa?

- Sairaanhoitaja voi peruskoulutuksensa perusteella antaa lääkkeitä luonnollista tietä (eli tabletteina, kapseleina, liuoksina, silmä- ja korvatippoina, voiteina, laastareina ja peräpuikkoina), käsitellä huumaus- ja pkv-läkkeitä sekä antaa injektioita ihon alaisina ja sisäisinä sekä lihaksen sisäisinä pistoksina.
- Työnantajana vastuulla on myös sairaanhoitajan osalta varmistaa riittävä osaaminen
- Osaaminen voidaan varmistaa varhaiskasvatuksessa myös sairaanhoitajan osalta miniLAS-tentillä ja näytöillä.
- Jos voimassa olevat lääkeluvat esim. edellisestä työpaikasta (alle 5 vuotta suorituksesta) voi jatkaa samoilla luvilla.
- Erillistä lääkärin allekirjoittamaa lupaa ei tarvita

SÄKER LÄKEMEDELSBEHANDLING INOM SMÅBARNSPEDAGOGIKEN

För att genomföra läkemedelsbehandling av barn krävs särskild noggrannhet. Inom småbarnspedagogiken genomförs nödvändig läkemedelsbehandling av barn (lagen om småbarnspedagogik 540/2018 15 a och b §).

1 HANDBOKEN SÄKER LÄKEMEDELSBEHANDLING

Handboken beskriver ansvar och skyldigheter inom läkemedelsbehandling samt ger råd om hur man gör upp en plan för läkemedelsbehandling och genomför läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogiken.

3 SÄKERSTÄLLANDE AV KOMPETENSEN

En förutsättning för en lyckad läkemedelsbehandling är att kompetensen har säkerställts enligt enhetens plan.

Exempel på processen för säkerställande av kompetens inom läkemedelsbehandling.

*Med krävande läkemedelsbehandling avses till exempel HCl-läkemedel och narkotiska läkemedel som ges på naturlig väg samt intramuskulära injektioner.

**Krävande läkemedelsbehandling av långtidsjukt barn, till exempel dosering av insulin.

Läs mer: Säker läkemedelsbehandling. Handbok för upprättande av plan för läkemedelsbehandling (SHM 2021:7).

OBS! Alla är skyldiga att ge livräddande första hjälpen!

2 PLANER FÖR LÄKEMEDELSBEHANDLING

Planer för läkemedelsbehandling ska beskriva processen, uppgifterna och ansvaren inom en säker läkemedelsbehandling.

- 1 Valfärdsområdets eller kommunens plan för läkemedelsbehandling
 - Tillräcklig kompetens inom läkemedelsbehandling i området
 - Process för säkerställande av kompetensen inom läkemedelsbehandling i området
 - Samarbete med hälso- och sjukvården inom valfärdsområdet

- 2 Enhetens plan för läkemedelsbehandling
 - Uppgifter och ansvar vid genomförande av läkemedelsbehandling
 - Säkerställande av kompetensen inom läkemedelsbehandling vid enheten
 - Nödvändiga tillstånd för läkemedelsbehandling

- 3 Barnets plan för läkemedelsbehandling
 - Genomförande av barnets läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogiken

4 ANSVAR INOM LÄKEMEDELSBEHANDLING

Grunden för en säker läkemedelsbehandling är en tydligt överenskommen ansvarsfördelning enligt planen för läkemedelsbehandling och ett fungerande samarbete.

TURVALLIGEN LÄKEHOITO VARHAISKASVATUKSESSA

Lasten läkehoiton toteuttaminen edellyttää erityistä huolellisuutta. Varhaiskasvatuksessa toteutetaan lapsen välttämätön läkehoito varhaiskasvatuspäivän aikana (Varhaiskasvatuslaki 540/2018 15 a ja b §).

1 TURVALLINEN LÄKEHOITO -OPAS

Opas määrittelee läkehoitoon liittyvät vastuut ja velvollisuudet sekä ohjaa läkehoitosuunnitelman laatimista ja läkehoiton toteuttamista varhaiskasvatuksessa.

3 OSAAMISEN VARMISTAMINEN

Läkehoiton toteuttamisen edellytyksenä on oman yksikön läkehoitosuunnitelman mukaisesti varmistettu läkehoiton osaaminen.

Esimerkki läkehoiton osaamisen varmistamisen prosessista.

*Vaativalla läkehoitolla tarkoitetaan esimerkiksi luonnollista tietä annettavia pkv- ja N-läkekeitä sekä ihakseen annettavia injektioita.

**Pitkäaikaisaiaan lapsen vaatavampi läkehoito, esimerkiksi insuliinin annostelu.

Tutustu tarkemmin: Turvallinen läkehoito. Opas läkehoitosuunnitelman laatimiseen (STM 2021:6)

HUOM! Hätäensiavun antaminen kuuluu jokaiselle!

2 LÄKEHOITOSUUNNITELMAT

Läkehoitosuunnitelmiin on määriteltävä turvallisen läkehoiton prosessi, tehtävät ja vastuut.

- 1 Hyvinvointialueen tai kunnan läkehoitosuunnitelma
 - Riittävä läkehoiton osaaminen alueella
 - Läkehoiton osaamisen varmistamisen prosessi alueella
 - Yhteistyö hyvinvointialueen terveydenhuollon kanssa

- 2 Yksikkökohtainen läkehoitosuunnitelma
 - Läkehoiton toteuttamisen tehtävät ja vastuut
 - Läkehoiton osaamisen varmistaminen yksikkökohtaisesti
 - Tarvittavat läkehoiton luvat

- 3 Lapsikohtainen läkehoitosuunnitelma
 - Lapsen läkehoiton toteutus varhaiskasvatuspäivän aikana

4 LÄKEHOITON VASTUUT

Läkehoiton turvallisuuden perustana on selkeästi sovitut, läkehoitosuunnitelmaan kirjatut vastuut sekä toimijoiden välinen yhteistyö.

Länk till infografen

- [Säker läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogiken - Klient- och patientsäkerhetscentret - webbsida](#)
- [SV Turvallinen lääkehoito varhaiskasvatuksessa](#)

Linkki infograafiin

- [Turvallinen lääkehoito varhaiskasvatuksessa - Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus – nettisivu](#)
- [Turvallinen lääkehoito varhaiskasvatuksessa](#)

Varhaiskasvatus yksikössä havaitaan tarve kouluttaa henkilöstöä lääkehoidon toteuttamiseen.

Henkilökunta rekisteröityy itse Moodleen ja kirjautuu kurssille kurssiavaimella hyky. Varhaiskasvatuksen esihenkilö pyytää hyvinvointialueen yhteyshenkilöltä tenttiavaimen (salasanan) henkilöstön Awanic miniLAS -koulutustenttien avaamiseen.

Henkilöstö suorittaa lääkehoidon verkkokoulutuksesta (miniLAS) yleisosan opiskelumateriaalin ja tarvittaessa PKV-osan Yksikön esihenkilö valvoo tentit (miniLAS teoritentti, tarv. PKV) ja tulostaa ja täyttää lääkelupalomakkeen tarvittavilta osin.

Henkilökunta osallistuu huoltajien antamaan, avoapteen tai hyvinvointialueen järjestämään koulutustilaisuuteen, jossa käydään lääkehoidon toteuttaminen käytännössä (käytännön perehdytys ja harjoittelu).

Henkilökunta antaa käytännön näytöt lääkehoidon toteuttamisesta, joko erikseen sovitussa tilaisuudessa tai hva:n järjestämissä näyttöpajoissa. Kouluttajat kuittaavat näyttöjen vastaanottamisen. Koulutustilaisuudessa tulee olla mukana esihenkilön allekirjoittama lääkelupalomake, jossa näkyy teorian suorittaminen ja näyttölomakkeet.

Työntekijä toimittaa lääkelupalomakkeen omalle varhaiskasvatusyksikön esihenkilölle, joka lähettää tarpeelliset tiedot sisältävän antoreittikohtaisen lääkelupalomakkeen hyväksyttäväksi alueelliselle vastuulääkärille. Luvan voi toimittaa postitse tai sähköisen allekirjoitusohjelman kautta tai sopia lupien toimittamisesta paikallisesti terveydenhuollon yhteyshenkilön kanssa. Luvat toimitetaan allekirjoituksen jälkeen takaisin varhaiskasvatusyksikköön, jossa ne säilytetään.

Henkilöstölle perehdytetään lapsen henkilökohtaisen lääkehoitosuunnitelman avulla, lapsen henkilökohtainen lääkehoidon toteutus. Perehdytyksen voi antaa lapsen huoltaja tai terveydenhuollon ammattihenkilö, joka tuntee lapsen hoidon. Lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelman toimii lapsikohtaisena lääkehoitolupana ja sen allekirjoittaa lapsen huoltaja.

Pätevyydet ovat voimassa viisi vuotta. Lääkkeenantolupa on aina lapsikohtainen. Voimassa olevia antoreittikohtaisia kompetensseja voidaan hyödyntää myös muita lapsia koskevilla luvilla, jos näyttöjen ja teoriaosuuksien suorittamisesta on alle viisi vuotta. Uuden luvan voimassaolo kirjataan aiempien kompetenssien voimassaolon perusteella (voimassa olo määräytyy lääkärin allekirjoittaman lääkeluvan mukaan 5 vuotta sen allekirjoituksesta) ja tarvittaessa teoriaosuudet ja näytöt käydään uusimassa 5 vuoden välein.

